

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker (Oors: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Drs W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoogstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wille, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 34000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f9.— per jaar.
Advertentie: 35 cent per regel.

INHOUD: Uit de Schrift: Vluchten en Vliegen (Open, 12:6 en 14). — Kerkelijk Leven: Synode-Indrukken III. — Generale Synode Geref. Kerken. — Uit de Buitenlandse Kerken: Waarom de Nederlandse Amerikanen H. M. de Koningin hulde betuigen. — Perschoon.

UIT DE SCHRIFT.

Verbetering. In het nummer van vóór 2 weken stond: Daarom ontwaakt Hij tot de wetenschap, dat Hij in verborgenheden wandelt. Lees beide malen: hij (zonder hoofdletter); bedoeld is de mensch. Voorts is, bl. 357, 1e kolom, niet bedoeld: bl. 13, maar Dt. 13. K. S.

Vluchten en Vliegen.

En de vrouw vluchtte in de woestijn...
En aan de vrouw zijn gegeven twee vleugelen van een grooten arend, opdat zij zou vliegen in de woestijn... Openb. 12:6 en 14.

„Als ik zwak ben, dan ben ik machtig.“
Dat is de paradoxale belijdenis, die ons van Paulus gebleven is.

En de ziener van Patmos, Johannes, die de Openbaring ons gaf, heeft deze paradox tot katholieke, algemeene, belijdenis verheven.

Want van hem is de dramatische uitbeelding, die dit Paulinisch woord als onderschrift gaarne verdragen zou, wanneer hij de handen strekt naar de zoon, en daar de vrouw u toont, die in nood is en dus zwak, doch die ook baart en daarom sterk is in haar gevende leven.

Want straks wijst hij in horizontale richting over de aarde heen. Zie, zegt hij, zie de vrouw vluchten. Maar haar vluchten (vs 6) wordt vliegen (vs 14); en in haar angst wordt Geesteskracht, in haar hulpeloosheid adelaarsrots openbaar.

Als zij vlucht, dan vliegt zij.
Als zij zwak is, dan is zij machtig.

Wie is die vrouw? En waarheen is haar vlucht?

Zoo, gelijk ze de ziener aanschouwt in haar bestrijding en benauwing, is zij de kerk, de verkorene van God. Tegenover haar staat de draak — nu is de tegenstelling volkomen. Want de vrouw baart; van haar de macht, die leven geeft. De draak verslindt; in hem de brute kracht, die leven beneemt. De oude slang, zegt Johannes, die is de draak; hij is de geest van het kwade; de geest, die afbrekt en vernietigt; Satan, duivel, menschenmoorder.

En die draak is in vreeselijke spanning; want tusschen „vrouwenzaad“ en „slangenzaad“ is nu de strijd losgebroken. Het kind, dat de vrouw baart, is de Christus zelf. Hij, mannelijk in Zijn kracht, volkenbeheerscher (vs 5). Is Christus niet de zoon der kerk, Hij, die mensch is onder de menschen? Zijn geboorte is het keerpunt der tijden. Hem wil daarom de draak verslinden. Maar — en hier zingt de jonge verheuging van de christelijke kerk haar morgenlied — de strijd wordt voor den draak een nederlaag. Straks is de groote Zoon der vrouw, de Christus, ten hemel weggerukt. Het is Zijn hemelvaart, die hem aan alle bestrijding onttrekt.

Toen is gekomen over de kerk de diepe ontroering: de Zoon des menschen in een paradijs. Zijn kerk naar de woestijn. Zijn beveiliging betekent voor de kerk het groeiende gevaar. Want als de draak niet aan de kerk haar Christus ontneemen kan, dan tracht hij den Christus Zijn kerk te ontfangen.

Zijn woede keert zich nu tegen die vrouw, tegen de thans Nieuwtestamentische gemeente. — En hier schreit de jonge schuchterheid der christelijke kerk haar morgengebed: uit de diepten roept zij tot U, o God.

Want de Satan is tot haar afgekomen. En hij

heeft „grooten toon, wetende, dat hij maar een kleinen tijd heeft“.

* * *

Nu is de vrouw zwak. Want zij vlucht in de woestijn. Ze vliedt, omdat ze niet kan staan tegen de macht, die haar verderf wil.

Doch als ze zwak is, dan is ze machtig. In haar vluchten komt over haar de kracht van den Allerhoogste. Aan de vrouw zijn gegeven twee vleugelen, waarmee ze vliegen kan. Haar vluchten wordt vliegen. Het zijn arendsvleugelen, die haar gegeven worden; en de arend is het symbool van kracht. Vleugelen van een grooten arend ziet de apostel in zijn visioen; hij stapelt de woorden opeen, om toch vooral dit ééne te zeggen aan wie hem lezen: dat fors en machtig en zeker en sterk is de gang der vrouw naar de woestijn. Zie, hoe ze gaat: ze vlucht, maar ook: ze vliegt — als een arend.

Vluchten is zwakheid; vliegen is kracht. Vluchten is moeten; vliegen is willen. Vluchten is overhaasting; vliegen met arendsvleugelen, dat is: gaan in rustige kracht. In het vluchten ligt de onzekerheid; in het vliegen de zekere doelstelling. In het vluchten de vermoedenis; in het vliegen de sterke, bewuste daad. Bij de vrouw, die vlucht, denkt ge aan een schichtige, angstige ziel; doch wie haar met arendsvleugelen vliegen ziet, ontdekt in haar een wonder: ze maakt van haar lot haar keuze; wat opgelegd is, wordt in vrijen wil aanvaard.

In die vrouw brandt het onlustgevoel, dat verbeert: zij moet vluchten. En dat is het negatieve, het afgescheiden zijn: zij is niet van de wereld; zij, die immers op de vlucht is. Zij moet vlieden, mijden, bang zijn.

Maar in haar binnenste groeit ook de Lust, die ja zegt: zij kan vliegen, als een adelaar, zoo rustig en sterk. En dat is het positieve; dat is het leven, de handeling, de beweging uit eigen drift en drijving, uit eigen Geestesdrang. De vrouw is niet enkel niet van de wereld; zij gaat ook, in haar hooge vlucht, boven die wereld uit. Zij kan gaan, en heerschen en sterk zijn.

En is het niet, alsof ge den Pinkstergeest ziet, die de vrouw, de kerk, toet met de adelaarsvleugelen van zijn kracht, zijn energie, zijn Geestesgaven? Wat is de kerk na de hemelvaart in zichzelf anders dan een kudde zonder herder; een zwak hoopje, dat geen Helper heeft, dat wijs doet, als het op de vlucht slaat? Maar is de Geest, de Pinkstergeest, niet gekomen? Ja, Hij kwam over haar; en haar daden waren groot; zij heeft de woestijn gekozen, doch haar gang was zegelocht, arendsvlucht.

* * *

Vluchten en vliegen.

Ons hedendaagsche christendom moge dan nu ophouden te twisten over de vraag, wanneer wij dragers zijn van christelijke religie! indien wij vluchten, dan wel, wanneer wij vliegen — met arendsvleugelen.

O, zegt de een, mijden, vlieden, vluchten, daarin worden alle eischen vervuld, welke God ons stelt. En zoo komt de levenshouding op, die klaagt over den sterken vijand, en die zich vooral niet „vergezelschap“ met de wereld, die maar in het booze ligt. Kunst en cultuur, natuur en leven, spel en genot, evolutie en eruditie, het is alles van die slechte wereld, en het komt niet op uit de wedergeboorte en daarom — vlied deze dingen, wees asceet en raak niet, maak niet, roer niet aan... Vluchtend christendom.

Nee, antwoordt de ander, met onthouding zijn we niet gereed. Laat uw arendsvleugelen zien en laat uw drift, die alle hoogten in en alle breedten over wil, zich vrij doen gelden! Wees niet bang, doch doe wat Spreek niet altijd van gevaren, doch treed op uwe hoogten. Vlucht niet voor de kunst, omdat de „wereld“ er aan doet, doch bouw zelf uw schouwburg; en het verbond, dat gij met

uwe oogen hebt gesloten, kome van het negatieve, dat ze geen kwaad willen zien, tot het positieve toe, dat ze zich willen weiden aan eigen doorleefde en belichte schoonheid. Trek u niet terug, maar zie de gevaren onder de oogen, en dan... vlieg, rustig als de adelaar, waarheen uw soevereine keuze wil... „Vliegend“ christendom.

* * *

Nu moge ons terechtwijzen de oude man van Patmos.

Hij had, gevangene van Jezus Christus, aan den lijve gevoeld, wat „woestijn“ beteekent en wat „de wereld“ is en hoe men vluchten moet om de getuigenis van Jezus Christus.

Maar zijn gedwongen ballingschap wordt hem vrije liturgie; en het opgelegde ballingsoord aanvaardt hij als de plaats, voor hem besproken door zijn God.

Vluchten en vliegen, moeten en willen, machteloosheid en kracht, ze vallen bij hem samen.

En nog moet óók voor ons, vluchten vliegen zijn en vliegen vluchten.

Wie niet bang is, bang voor de wereld, bang voor de zonde, die kent zichzelf niet en kent zijn zonde niet. Al zijn spreken over „vliegen“, over de vrije daad en den eigen opbouw uit eigen beginsel, loopt buiten de wezenlijke sfeer der christelijke religie om; want bekeerling, dat is ook: bang zijn, vluchten, vlieden.

Maar aan de andere zijde: wie met vreezen en vlieden en vluchten tevreden is, heeft de roeping die van boven is, nog niet verstaan. Zijn cultuurverachting is niet kracht, maar zwakheid; is geen vrije keus, die om Godswille zich ontzegt, doch ressentiment: hij kan niet meedoen en vloekt nu die wereld, voor wie hij de macht niet heeft om te bidden. Zijn pelgrimslieden over voeten, die wond gelopen zijn en over handen, die den reistaf niet meer houden kunnen, zijn bedelaarsgeboden: hij ziet zijn weg vol ellenden, maar weet niet, dat plaatsbespreking, die God voor ons doet, recht op armenis, en zoo zekerheid van wereldbezit door wereldoverwinning bevestigt en verkondigt. Hij is altijd arm, en zegt niet tot zijn ziel: alles is uwe. Hij bepaalt niet zelf zijn gang, en kiest niet zelf de plaats, waar hij zal opzien naar de Zon, gelijk de adelaar doet, doch hij laat zich dringen door die wereld, die hij dacht ontvloten te zijn; elke plek, die zij in bezit neemt, geeft hij op; iedere stelling, waar de booze satan komt, wordt door hem verlaten. Straks maakt hij alle zig-zag-bewegingen van den tijdgeest mee, al is het in tegenovergestelde richting. Vloekende op den tijdgeest, waarop hij hooghartig smaalt, is hij daarvan het meest gedupeerde slachtoffer. Hij heeft geen eigen richting, als de arend, die vliegt. Hij vlucht, naar den bodem, dien de „wereld“ voor hem vrij wil laten... totdat ze niets meer vrij laat. Als dan zijn vluchten ophoudt, is zijn arme „christendom“ uitgeleefd.

* * *

Zoo laat ons dan voorzichtig zijn en de eenzijdigheid opgeven, zoowel ter eener als ter ander zijde.

Wie alleen maar van vliegen spreekt, en van adelaarskracht en niet bang is, zal den vijand niet meer zien komen, en zie, toch komt hij. En als dan de antichrist er is, dan wordt hij in diens leger ingelijfd, eer hij het weet.

En omgekeerd — wie slechts heeft geleerd te vluchten naar elk hoekje, waar hem de wereld ongemoeid laat, die heeft geen standplaats meer, als heel de wereld strijdperk wordt in de worsteling tegen den Christus. Zijn land was „niemandland“ en dat blijft niet altijd onveroverd.

Wilt gij den schoonen christen groeten? Zie, overal waar een mensch Gods bang is, doch óók tegelijkertijd de vleugelen durft uitslaan, die de Geest hem geeft, daar is hij. Daar wordt

1) De woestijn heet ten opzichte van de vrouw: haar plaats. (vs 6 en 14).

ervaren, soms bezongen, dat een woestijn, die de vluchtende vrouw vindt, het oord wel is van haar vreemdelingschap, doch óók, dat een woestijn, die om Gods wille in vrijwillige adersvlucht aanvaard is, aanvangsmoment in wereldverovering zal blijken. Want, laat de plaats der vrouw een woestijn zijn — als het haar plaats is, dan heeft zij eigendomsrecht; die woestijn is haar het begin der nieuwe wereld.

En ja, dan is het wat eens iemand noemde: „een wonderbeeld“:

Die vrouwenvorm, van 't wijde kleed omgeven,
Begeesterd in haar liefde en haar gelooven.
Als kon geen strijd haar kalme fierheid rooven.
Schoon door de lucht slechts doodsgelieven zweven;
Wat wonder beeld in deze marteldreven
Bij 't sluipend licht der nauwgespleten kloven!

De bruid van Christus tart en dood en lijden,
Versmading, pijn en oneer zijn haar glorie,
Hoogbruisend klinkt haar jubelend belijden
Met reuzenkracht den kring door der historie:
Wie Christus en Zijn Kerk zich toe komt wijden,
Hem wacht de kroon en de eeuwige victorie.²⁾

²⁾ H. J. A. M. Schaapman.

K. SCHILDER.

FOTO VAN DE GENERALE SYNODE TE UTRECHT 1923.

Achterste rij op het podium van links naar rechts: Ds R. J. van der Veen (Goes), Ds L. Bouma (Middelburg), Ds L. Netelenbos (Poerwouterdijk), Mr A. J. L. van Beek (Calkoen (Den Haag)), oud. H. Both (Benoyen), secundus-oud. L. J. Schalekamp (Klundert), oud. P. Koster (Valthermond), Dr W. A. van Es (Leeuwarden), Ds M. Meijering (Delfzijl), oud. L. Barendrecht (Tiel), Ds H. Moulinck (Enschede), G. H. Kuik (Wildervank), Dr J. Thijss (Meppel), oud. Dr J. Wessels (Zuidlaren), Ds P. Bos (Stadskanaal).

Voorste rij op het podium: Ds H. de Bruyn (Nieuwendijk), Ds J. H. Donner (Breda), de koster der Oosterkerk, Ds W. H. Gispens (Scheveningen), oud. G. v. d. Woerd (Benswoude), Ds A. M. Donner (Amersfoort), oud. H. Scheffer (Assen), secundus Ds D. Hoek (Enkhuisen), Ds A. de Gens (De Lemmer), Dr J. C. de Moor (Utrecht), Dr G. Keizer (Tiel), Ds J. G. Kunst (Arnhem), Ds L. Kuiper (Kampen), Prof. Dr V. Hepp (Amsterdam), oud. H. Waterink (Haaksbergen), Ds N. Duursema (N. Amsterdam).

Staande gelijksvloers: oud. N. J. Bastmeyer (Goes), oud. P. Prins (Hellevoetsluis), Ds C. W. J. van Lummel (Zuidland), oud. D. Mulder (Zierikzee), Ds J. J. Miedema (Groningen), oud. T. de Vries Dzn (Kralingen), oud. D. de Bruyn (Hazerswoude), Prof. Dr J. Ridderbos (Kampen), Ds D. Pol (Bijvoort), oud. P. S. van Dorp (Amsterdam), oud. V. Zuiddam (Breda), Ds J. H. Landwehr (Rotterdam), Dr H. Beets (Amerika), oud. G. van Zeggelaar (Ransdorp), Dr H. Kaajan (Utrecht), Ds W. Breckelaar (Zaandam), Dr E. Dijk (Den Haag), Ds J. P. Klaarhamer (Boksum), Prof. Dr S. Greijdanus (Kampen), Prof. Dr G. Ch. Aalders (Hilversum), Ds R. E. van Arkel (Utrecht), Prof. Dr T. Hoekstra (Kampen), Prof. Dr J. Sebestyen (Hongarije), Prof. Dr H. H. Bouwman (Kampet), Bischof Ravasz (Hongarije), Ds A. H. van Minnen (Gravenzande), Prof. Dr B. H. Kuiper (Bloemendaal), Ds H. Meijering (Katwijk), oud. B. Looyenga (IJssel), oud. L. Lindeboom (Zwolle), Ds D. P. Koopmans (Sneek), Ds A. Schweitzer (Buikslot), Ds J. Gispens (Groningen), Ds E. Kolthof (Veldhuizen, graafschap Bentheim), oud. F. Bruinsma (Saxbierum), Dr. D. Koelewijn (Dijona).

Zittende: Ds C. Lindeboom (Amsterdam), Ds T. J. Hagen (Delft), Dr J. Hania (Geldermalsen), Prof. Dr A. G. Hong (Kampen), Prof. Dr C. van Gelderen (Amsterdam), Prof. L. Lindeboom, Ds J. P. Tazelaar (Weesp), Ds J. D. van der Munnik (Zeist), Dr. J. P. Zuidema (Dijona).

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

III.

Evangelisatie.

Verblijden kouden we ons over het rapport in zake het Evangelisatierapport.

Op deze Synode werden spijkers met koppen geslagen, waar het de Evangelisatie betrof.

Lang heeft het geduurd eer de kerken er toe overgingen principiële lijnen te trekken.

Thans echter is het geschied.

Voor het werk der Evangelisatie is deze Synode een mijlpaal.

Als doel werd vastgesteld, dat zij, die vervreemd zijn van Gods Woord en van den dienst des Heeren geroepen worden tot den Heere en dus ook tot de kerk des Heeren.

Werd er toetog toe over gestreden of de evangelisatie wel tot de roeping der kerk behoorde, nu werd dit met beslistheid uitgesproken.

Behoort echter naar het oordeel der Synode de opzettelijke evangelisatie altijd uit te gaan van, voor het minst te staan onder leiding van den kerkeraad, daardoor is de medewerking van krachten uit de gemeente niet uitgesloten. Integendeel.

Dit zijn altemaal gewichtige beslissingen.

De Synode sprak uit, wat reeds bij de groote meerderheid in onze kerken leefde.

En de kleine minderheid zal zich stellig niet alleen naar deze uitspraak voegen, maar wij twifelen er niet aan, of zij zullen langzamerhand ook voor dit gevoelen worden gewonnen.

Krankencommunie.

De kerk van Leiden vroeg of de Synode het geoorloofd acht een kranke of oude van dagen,

die langen tijd van het H. Avondmaal verstoken is geweest, het H. Avondmaal te zijnen huize te bedienen.

Wie zelf hooge geestelijke genieting aan het Avondmaal gekend heeft en zich den toestand van zulk een kranke indenkt, begrijpt het zoo ten volle, hoe de begeerte naar sacramentele versterking zoo iemand te machtig kan worden.

Thuis kan hij nog wel een preek lezen. Dat vervangt de bediening des Woords wel niet, maar het vergoedt toch veel.

Doch voor het gemis van het sacrament ontvangt hij geen vergoeding.

En gelijk de psalmist eens klaagde: wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen, kan ik het mij zoo voorstellen, dat zulk een beproefde zucht: mocht ik toch nog eens aan Christus aan het Avondmaal worden verzekerd.

De Commissie wilde zulk een verzoek inwilligen, mits:

1e. duidelijk blijkt, dat de begeerte daartoe voortkomt niet uit een superstitionele opvatting van het uiterlijke teeken, maar alleen uit een sterke behoefte om door het Sacrament hun geloof te sterken;

2e. dat zulk een Avondmaalsbediening altoos een uitzondering blijve en de Kerkeraad over elk geval afzonderlijk zal beslissen;

3e. dat hij zulk een Avondmaalsviering de Kerkeraad zal vertegenwoordigd zijn door minstens twee onderling; door de huisgenooten, die daartoe gerechtigd zijn en zoo mogelijk ook door enkele andere broeders en zusters daaraan deel zal genomen worden en de gewone wijze van Avondmaalsviering in onze Kerken gebruikelijk gevolgd zal worden.

supersitie (bijgeloof).

Daarom besloot de Synode het door Prof. H. H. In onze kerken is men echter zeer bevreesd voor

Kuiper uitgebrachte rapport ter bestudeering aan de kerken over te geven.

Het Leerboek.

Over het concept-leerboek kwamen de tongen eerst recht los.

Ik hoorde iemand zeggen: dat is de eerste mooie dag op de Synode.

Voor de proeve van het leerboek, welke de kerken hadden ontvangen, nam niemand het ter Synode van heeler harte op.

De Commissie, die ons over deze zaak had voor te lichten, oordeelde: het leerboek moest „inniger“ zijn.

Een enkele stem om nu maar van het ontwerpen van een leerboek af te zien, vond weinig weerklank.

Ook de kwestie of het leerboek thetisch dan wel vragend behoort te zijn, interesseerde maar matig.

De Synode hakte den knoop door door te bepalen: er zullen twee leerboeken worden geconcipeerd, een in vragenden vorm voor de kleinere en een ander in stellenden vorm voor de grotere catechisanten.

Dit raakt een paedagogisch vraagstuk, dat allermint is opgelost.

Er valt veel voor te zeggen, dat de kerken er maar eens een proef mee nemen.

Maar het voornamelijk geschilpunt lag hierin: zal aan het nieuwe leerboek de catechismus of de Nederlandsche Geloofsbelijdenis ten grondslag worden gelegd. Zal de Catechismus of de Belijdenis den gang van de leerstof bepalen.

Minder juist werd dit o.i. uitgedrukt door te vragen: zal de theologische (die van God uitgaat) of de anthropologische (die van den mensch uitgaat) worden gevolgd.

En het meest onjuist drukte wel het „Handels-

blad“ het volgens Synode verloven hier zal hebben.

Want de blad zal e catechisatie die met h sturen, eet den doorm smaken — dochters e lende ooge laten.

Toch is catechismu

Vanzelf de method Doch la niet aansn Gaarne

Het ga En dan

de volgord een stap t

De Cate ook voor

Het Kor Deze w

onzer kerl Toen ev

genboekjes orde van

de dogma Nu zal

gesticht, n Toch, t

eeuw me in zuiver

algemeen chismus a

En nu c Doch g

Den De gegeven d

En om van de S

het conce kindeke n

Dat is heid.

Toch v wicht.

Enfin, jaar drag

Lang ge te brenge

Het vo de Konin

gaderen, Het lie

week toc En zoo

samen. De bro

Dat ko ge kwes

Maar e van de

Dat bl 't Was

Daarop ook de r

formeerd Schevenit

Over werkt ra

Maar l zich in

Immer ringste v

De vol sterker

Over niet in

Zij is Twee

ondersch Ten e

recht d van Zu

Ten t Voor

dan gew De be

in tame Men

in zijn Heel

tolk zijn plaatseli

nemen. Unani

De G ken zee